

Загальний підхід проекту REGATRACE та дії, що вжиті в Україні, перспективи створення реєстру біометану в Україні

Юрій Матвєєв
Біоенергетична асоціація України

Перше засідання робочої групи, проект REGATRACE

Бачення - Україна

23 жовтня 2020 року

Функції реєстру біометану

- Формування підтвердження щодо обсягів виробленого біометану/ відновлюваного газу (**Гарантії походження**)
- Служити доказом певної якості та кількості виробленого біометану / відновлюваного газу
- Реєстр також повинен документувати кінцеве споживання. Після споживання сертифікат анулюється щоб запобігти багаторазовому використанню
- Контроль, аудит, перевірка щодо обсягів виробленого/спожитого біометану/ відновлюваного газу
- Підтримка національних органів влади, служб управління даними щодо квот на відновлювані джерела енергії та схем підтримки
- Служить „маяком”, центром знань для розробників проектів, забезпечення платформи для обміну інформацією, що пов'язана з відновлюваними газами
- Участь у європейській мережі національних реєстрів біометану / відновлюваних джерел газу з метою сприяння транскордонній торгівлі та розвитку цього сектору в Європі

Гарантії походження - правова база

- **Директива 2009/28/ЕС щодо відновлюваної енергетики – стаття 15 впроваджує «ГП» для електроенергії, опалення та охолодження, якщо енергія вироблена з відновлюваних джерел**
 - ГП видаються у відповідь на запит виробника електроенергії з відновлюваних джерел енергії
 - Стандартний розмір ГП: 1 МВт·год
 - На одиницю виробленої енергії видається одна ГП
 - Враховується лише один раз
 - Термін придатності: 12 місяців після виробництва відповідної одиниці енергії
 - ГП скасовуються після використання
 - Орган-емітент визначається законом
- **У ГП, щонайменше, вказуються:**
 - Джерело енергії
 - Дата початку та закінчення виробництва
 - Ідентифікатор, місцезнаходження, тип та потужність установки
 - Чи надавалася підтримка і яка саме, тип схеми підтримки
 - Дата введення установки в експлуатацію
 - Дата та країна видачі, унікальний ідентифікаційний номер

Україна

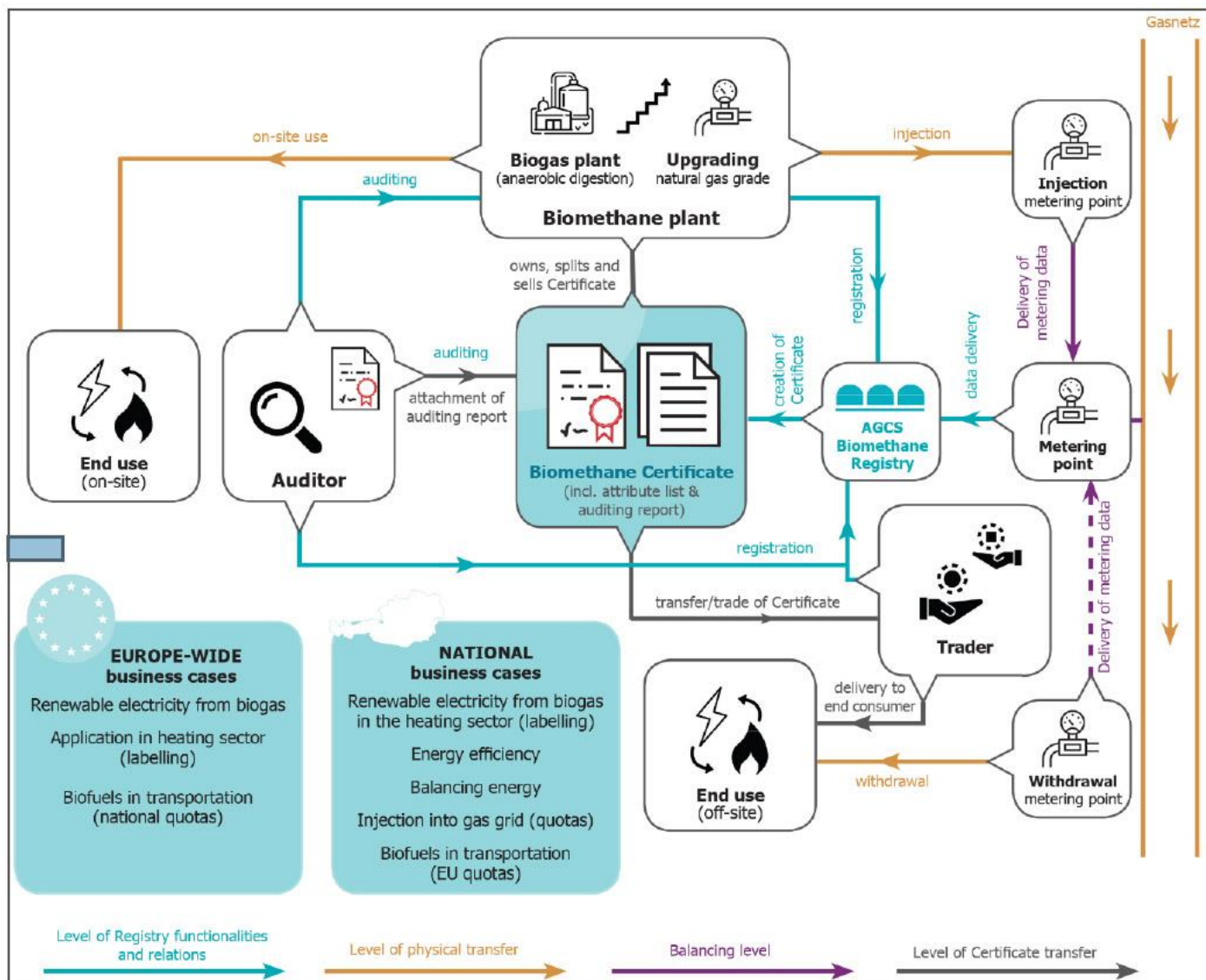
- Член Енергетичного співтовариства - зобов'язання запровадити систему ГП для відновлюваних джерел електроенергії
- Постанова Кабінету Міністрів України № 771 від 24 липня 2013 року: порядок видачі, використання та припинення дії гарантії походження електричної енергії з альтернативних джерел енергії
 - гарантія походження електричної енергії (далі - гарантія) - електронний документ, виданий відповідно до Закону України "Про електронні документи та електронний документообіг" на безоплатній основі на запит виробника електричної енергії, який підтверджує, що частка або визначена кількість електричної енергії вироблена в Україні з альтернативних джерел енергії;
 - операційний період - період часу, протягом якого була вироблена електрична енергія з альтернативних джерел енергії. Операційний період дорівнює одному календарному року;
 - електронний реєстр - електронна веб-система, яка використовується для ведення обліку відомостей про видачу, використання та припинення дії гарантій, а також надання інформації про них.
 - Гарантія містить дані про вид альтернативного джерела енергії, з якого була вироблена електрична енергія, дату видачі, місце розміщення установки для виробництва електричної енергії та кількість виробленої електричної енергії за операційний період, яка зазначається з точністю до 1 МВт·год
 - Гарантія видається Держенергоефективності, електронний реєстр створюється та ведеться Держенергоефективності з урахуванням вимог законодавства щодо забезпечення електронного документообігу та захисту інформації в інформаційних системах
- Перегляд Постанови КМУ для відображення положень нового Закону України "Про ринок електричної енергії"

Директива 2018/2001/EC - RED II

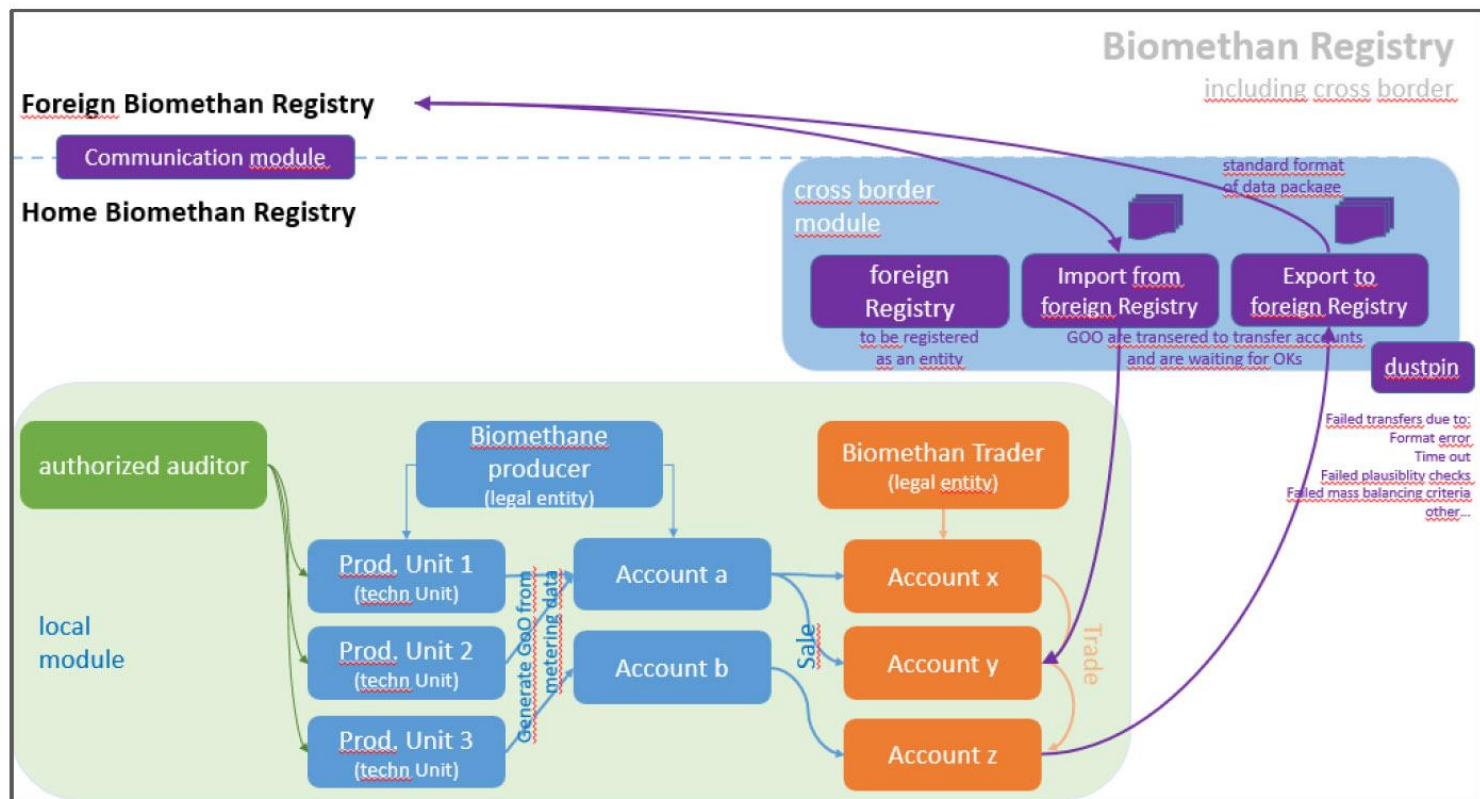
Стаття 19 - Гарантії походження енергії з відновлюваних джерел

- **Гарантії походження, які в даний час існують для відновлюваної електроенергії, повинні бути розширені, щоб охопити відновлюваний газ...** Це забезпечить послідовний спосіб доказувати кінцевим споживачам походження відновлюваного газу, такого як біометан, та сприятиме більшій транскордонній торгівлі таким газом. Це також дозволить створити гарантії походження для інших відновлюваних газів, таких як водень
- Держави-члени не повинні визнавати гарантії походження, видані третьою країною, за винятком випадків, коли Союз уклав угоду з цією третьою країною про взаємне визнання гарантій походження, виданих в Союзі, та сумісних гарантій походження, створених у цій третій країні, і лише де відбувається прямий імпорт або експорт енергії
- Держави-члени або призначені компетентні органи повинні запровадити відповідні механізми, щоб гарантувати, що гарантії походження видаються, передаються та анулюються в електронному вигляді та є точними, надійними та стійкими до шахрайства. Держави-члени та призначені компетентні органи повинні забезпечити, щоб вимоги, які вони встановлюють, відповідали стандарту CEN - EN 16325.
- Стандарт CEN - EN 16325 визначає вимоги до ГП електроенергії з усіх джерел енергії, встановлює відповідну термінологію та визначення, вимоги до реєстрації, видачі, передачі та анулювання відповідно до Директив ЕС, також охоплює методи вимірювання та процедури аудиту.
- Європейський стандарт CEN-EN 16325 буде оновлений як частина впровадження RED II для використання системи ГП для електроенергії, газу, включаючи біометан і водень та опалення та охолодження (робоча група JTC14 WG5, представники 34 країн, липень 2021).

Функціональність реєстрів біометану на прикладі Австрійського реєстру

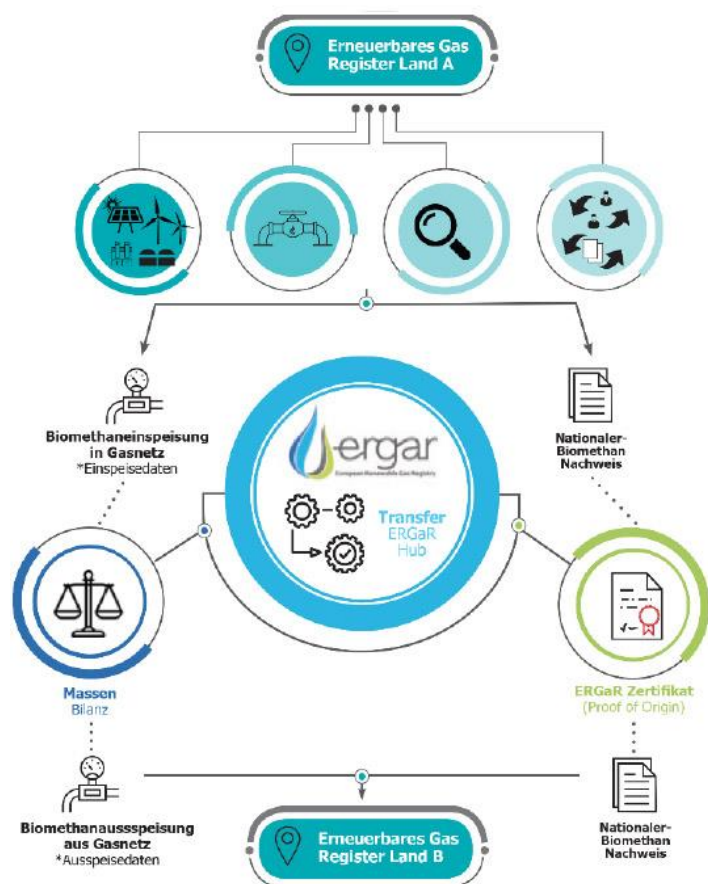
Підхід до транскордонного обміну сертифікатами біометану

ERGAR - Європейський реєстр відновлюваних газів

Місія: спираючись на національні реєстри створення незалежної, прозорої та надійної схеми документації для транскордонної передачі та масового балансування відновлюваного газу, що вводиться в європейську мережу природного газу, забезпечуючи виключення подвійного продажу та підрахунку

ERGAr Map
Countries of ERGaR Members

ERGAr - хаб як загальноєвропейське рішення

- Зв'язок між реєстрами біометану через єдиний інтерфейс
- Замінює дво- та тристоронні угоди
- Сприяє створенню нових реєстрів
- Відповідність REDI і готовність до відповідності REDII
- Функція: забезпечення прозорості та безпечної передачі сертифікатів на біометан, включаючи:
 - балансування маси біометану, розподіленої вздовж Європейської мережи природного газу
 - передачею відповідної сертифікації стійкості

Висновки / Пропозиції

- Держенергоефективності наказом від 01.10.2020 № 43 утворено робочу групу з запровадження системи функціонування гарантії походження енергії з ВДЕ з метою вирішення питань законодавчого врегулювання та технічного забезпечення видачі гарантії походження енергії з ВДЕ в Україні. Робота над визначенням ГП біометану/відновлюваних газів має бути реалізована в рамках зазначеної робочої групи.
- Функціонально реєстр біометану має бути подібним до реєстру електроенергії та базуватись на єдиному законодавстві. Однак реєстр повинен працювати самостійно зі своїм відповідальним оператором. Можливе об'єднання з іншими відновлюваними газами – воднем.
- Оператор реєстру біометану/відновлюваних газів - Держенергоефективності або Оператор газотранспортної системи України, який контролює кількість біометану та вирішує питання балансування з операторами розподільчих мереж.
- Взаємодія з **ERGAR - Європейський реєстр відновлюваних газів**. Це аналог Асоціації органів-емітентів (на даний момент єдиного електронного хабу для міжнародного обміну ГП на електроенергію) (www.aib-net.org/aib/mission)
- Для роботи на європейському ринку гарантії походження біометану/інших відновлюваних газів повинні містити критерії стійкості

Проект REGATRACE «REnewable GAs TRAdE Centre in Europe» (Торгівля відновлюваними газами в Європі)

*Фінансування: програма Горизонт 2020 (ЄС)
Період виконання: червень 2019 – травень 2022*

Консорціум: 15 партнерів у 10 країнах: ISINNOVA, CIB (Італія), EBA, AIB, ERGaR, Fluxys (Бельгія), RFGI (Ірландія), DENA, DBFZ (Німеччина), AGCS (Австрія), Elering (Естонія), UPEBI (Польща), ARBIO (Румунія), NEDGIA (Іспанія), Amber (Литва).

12 афілійованих партнерів з **ЄВА (Європейська Біоенергетична Асоціація)** + 5 афілійованих партнерів з **ERGaR (Європейський реєстр відновлюваних газів)**.

Біоенергетична Асоціація України (БАУ) афілійована з Європейської Біоенергетичної Асоціацією та бере участь у виконанні завдання «Підтримка розповсюдження ринку біометану».

Проект спрямований на **створення ефективної торговельної системи біометаном/ відновлюваними газами, заснованої на видачі гарантії походження (GoO)**. Ця мета буде досягнута за допомогою:

- розвитку Європейської системи гарантії походження біометану/відновлюваних газів;
- створення національних органів, що видають GoO (у країнах проекту);
- інтеграції системи GoO з різних технологій відновлюваного газу з електричними та водневими системами GoO;
- комплексної оцінки ринку біометану, стратегії мобілізації сировини та технологічної синергії;
- підтримки розповсюдження ринку біометану;
- перенесення результатів за межі країн проекту.

План реалізації проекту в Україні

Зміст	Термін
Огляд ринку розвитку виробництва та споживання біометану/ відновлюваних газів (БМ/ВГ)	перше півріччя 2020
Створення робочої групи	жовтень 2020
Перше засідання робочої групи - Презентація результатів огляду ринків БМ/ВГ в Україні та країнах проекту - Обговорення стратегічного бачення можливостей розвитку виробництва та використання БМ/ВГ в Україні	жовтень 2020
Друге засідання робочої групи - Презентація та обговорення першого варіанта документа «Стратегічне бачення розвитку виробництва та використання БМ/ВГ в Україні» - Обговорення підготовки дорожньої карти розвитку виробництва та використання БМ/ВГ в Україні	грудень 2020
Третє засідання робочої групи - Презентація та обговорення першого варіанта документа «Дорожня карта розвитку виробництва та використання БМ/ВГ в Україні» - Презентація національних дорожніх карт - Презентація методики збору вхідних даних та техніко-економічного обґрунтування для підготовки керівництва з урахуванням індивідуальних потреб країни	перше півріччя 2021
Четверте засідання робочої групи - Презентація рекомендацій для країни - Обговорення досягнутих результатів, підбиття підсумків проекту	друге півріччя 2021

Запрошуємо зацікавлених стейкхолдерів до співпраці в якості членів робочої групи